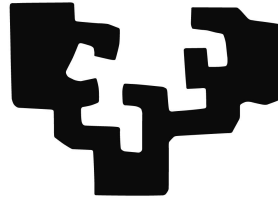

MUGA POLITIKOEN ERAGIN LINGUISTIKOA GARAZIN LEKUKOEN OHARMENAREN ARABERA

eman ta zabal zazu

UPV EHU

Alexander Artzelus Muxika

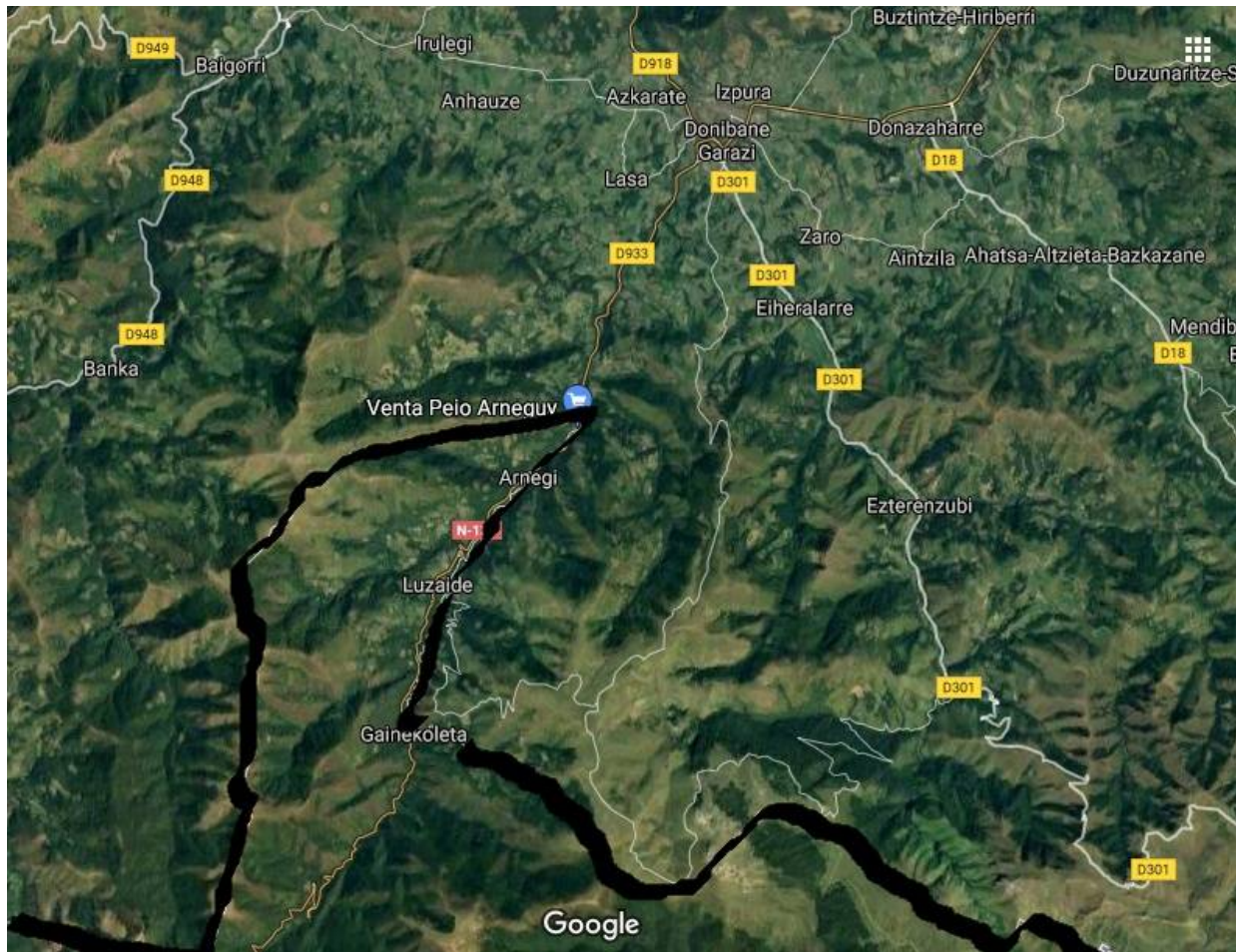
Aurkibidea

- 1. Garazi eta Luzaide
- 2. Muga politikoa eta hizkuntza-muga
- 3. Metodologia
- 4. Hipotesiak
- 5. Datuen analisisa
- 6. Ondorioak
- 7. Bibliografia

1. Garazi eta Luzaide

1. Garazi eta Luzaide

2. Muga politikoa eta hizkuntza-muga

- Luzaide eta Garaziko gainerako herrien artean dagoen muga politikoa hizkuntza-muga bihurtzen ari dela frogatu da (Santazilia, 2009: 241; Artzelus, 2019; Artzelus, 2020; Artzelus, 2021). Horretan eragina dute:
  - Estatu-nazioen hizkuntza desberdinek: frantsesak eta gaztelaniak.
  - Barietate supralokal edo “estandar” desberdinek.

2.1. Estatu-nazioen hizkuntza desberdinak

Hizkuntza-plangintza lurralde eleanitzak “nazio” bihurtzeko erreminta izan da. Politikoki, kode linguistiko baten edo bakar batzuen inguruan bat etorrarazi dituzte hainbat hizkuntza zituzten herritarrak. Media eta hezkuntza elebakarrera buruzko estatuaren apustuak publiko elebakarraren ilusioa sortu du, eta linguistikoki eta kulturalki desberdinak diren lurralde bateko taldeek entitate nazional bakarra partekatzen dutelako irudia sortzen dute (Anderson, 1991 in Choksi, 2013: 48).

2.2. Barietate supralokal edo “estandar” desberdinak

- Maila internazionallean, muga politikoek dialektoen *continuum* zaharrak muga dialektal bihurtu dituzte (Auer & Hinskens, 1996: 4).
- Mugak bereiziriko lurralde eta hizkuntzen arteko hiru konstelazio proposatzen dituzte Auer eta Hinskens-ek (1996: 16-17):
  - *Continuum*-a estandar ia berarekin
  - *Continuum*-a bi estandarrekin
  - *Continuum*-a estandar bakarrarekin
- Luzaideko kasua hiru hauetako edozeinetan sailkatu ahal izango genuke (Santazilia, 2009: 241).

3. Metodologia

- Erreakzio subjektiboen testa (Giles & Bourhis, 1976; Giles, 1977; Paltridge & Giles, 1984)
- Egitekoa: sei grabaketa labur entzun (denak emazteak dira) eta hiztuna nongoa den erran.
- Luzaiden: Gamarteko adinekoa, Ainhizako heldua, Hergaraiko gazte gordetzailea eta Gamarteko gazte berritzailea.
- Beste eremuetan: Luzaideko adinekoa, Luzaideko heldua, Luzaideko gazte gordetzailea eta Luzaideko gazte berritzailea.
- Eremu guztietan: iparraldeko batuaren ordezkaria eta hegoaldeko batuaren ordezkaria.
- Lehen grabaketak nihaurek eginak. Azken biak Kanaldudetik eta www.ahotsak.eus webgunetik aterak.
- 48 lekukoren erantzunak: 8 luzaidar eta gainerakoak Irulegi, Anhauze, Ezterenzubi, Hergarai, Gamarte eta Ainhizekoak.
- Erantzunak lekukoaren adinaren arabera sailkatu ditugu.
- Lekukoari azko erantzuten utzi diegu, eta gero gero arduratu

4. Hipotesiak

- Mugaz bi aldeetako adinekoek beren herrian edo herritik hurbil kokatuko dute lehen grabaketako hiztunaren (Luzaideko edo Gamarte-Ainhizako adineko emaztearen) mintzoa, beraienaren berdina dela kontsideratzen baitute.
- Mugaz bi aldeetako gazteek adinekoek baino urrunago kokatuko dute lehen grabaketako mintzoa, beraien mintzoarengandik hein batean desberdina dela uste baitute.
- Grabaketetako hiztunak zenbat eta gazteago eta berritzaileago izan, orduan eta urrunago kokatuko dituzte lekukoek.
- Adinekoek urrun hautemanen dute iparraldeko batuaren/hegoaldeko batuaren ordezkaria, baina hurbil gazteek (Iparraldekoek iparraldeko batua mintzo duena eta Hegoaldekoek hegoaldeko batua mintzo duena), beraiek erabiltzen duten mintzotik hurbil baitago.

5. Datuen analisia

- Adinekoak

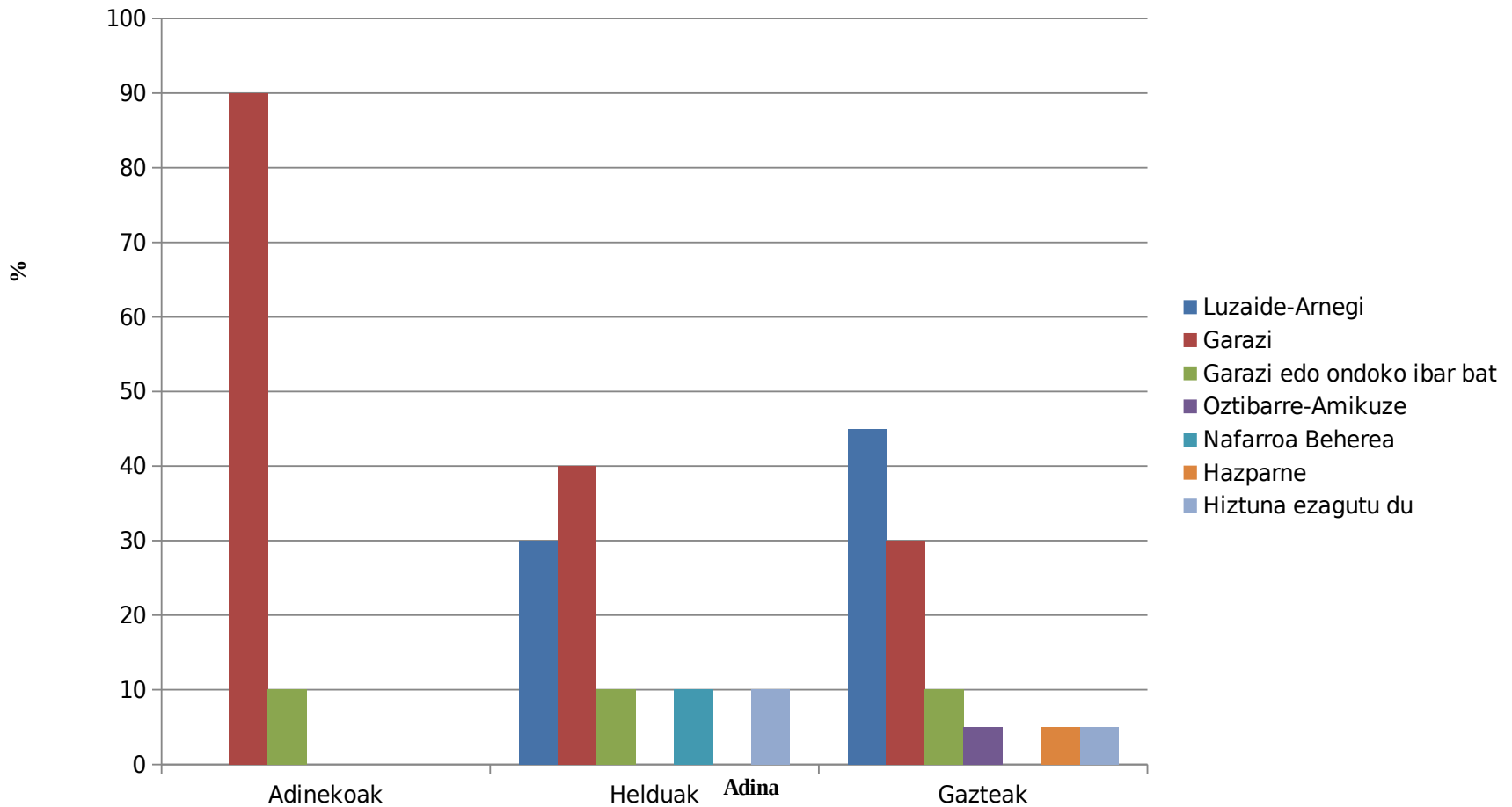

- Gazteak

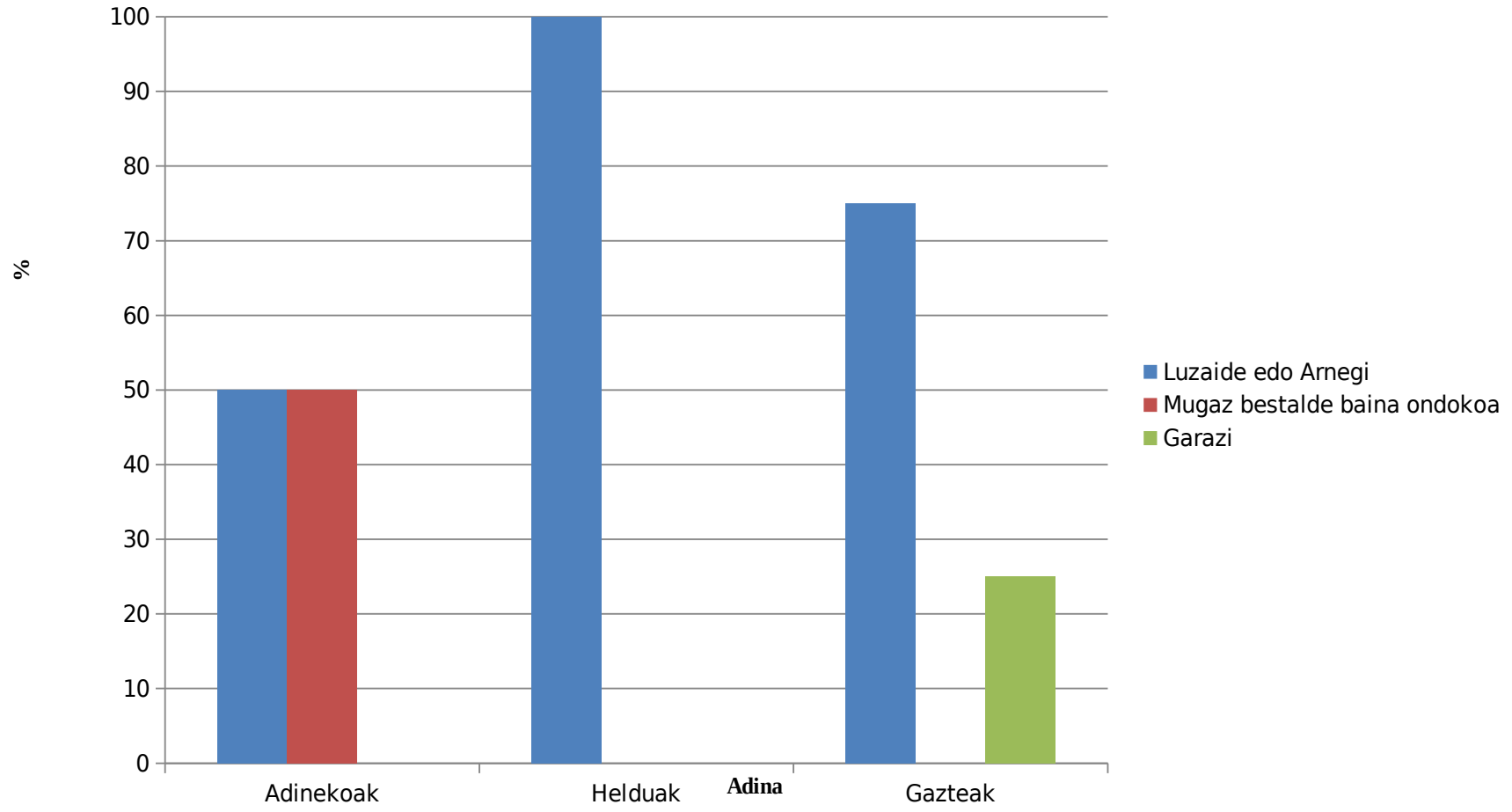

- Nongoak dira? Badago bataren eta bestearen artean alderik?

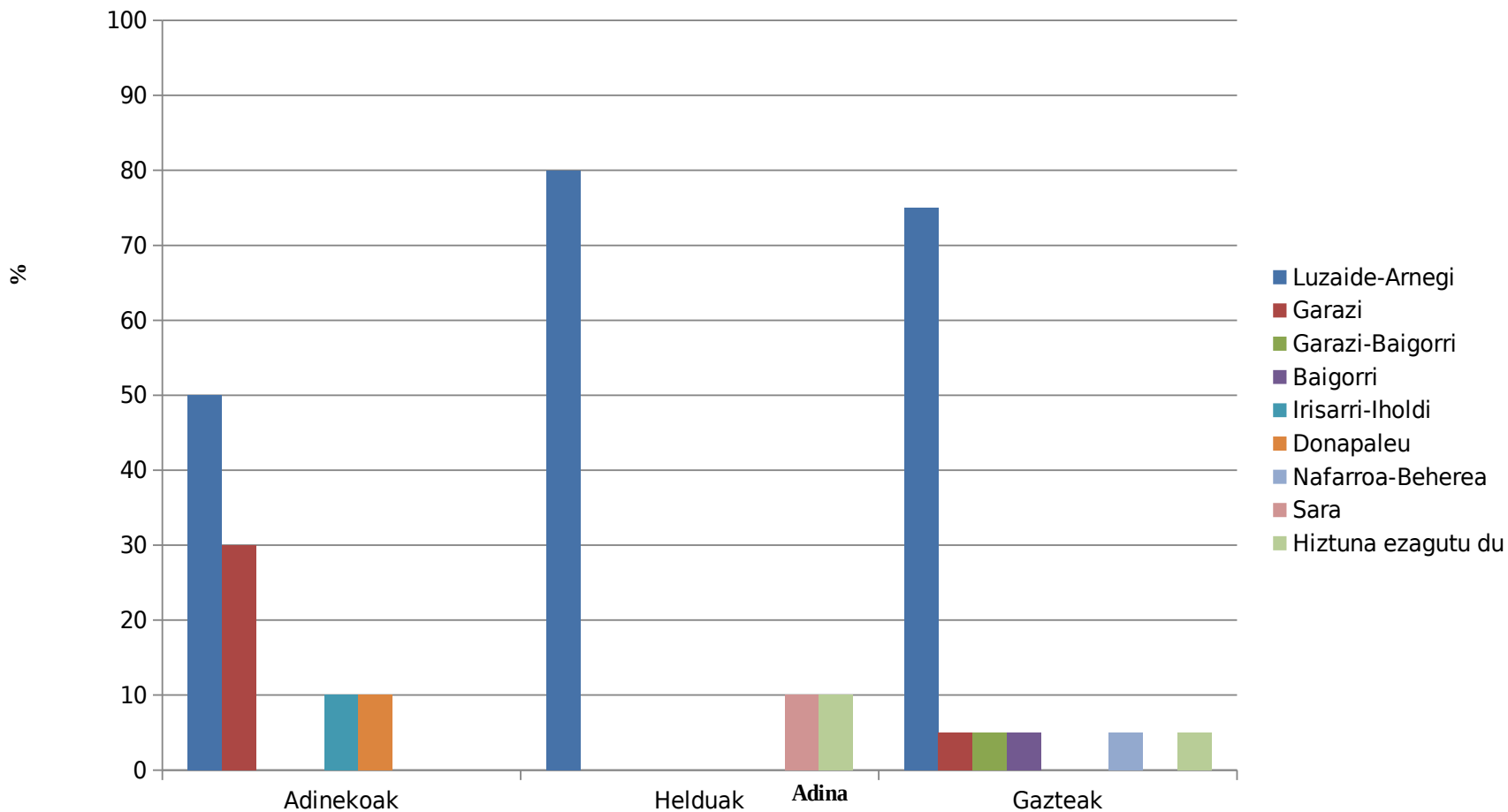
5.1.1. Lehen grabaketa (Luzaideko adineko emaztea)

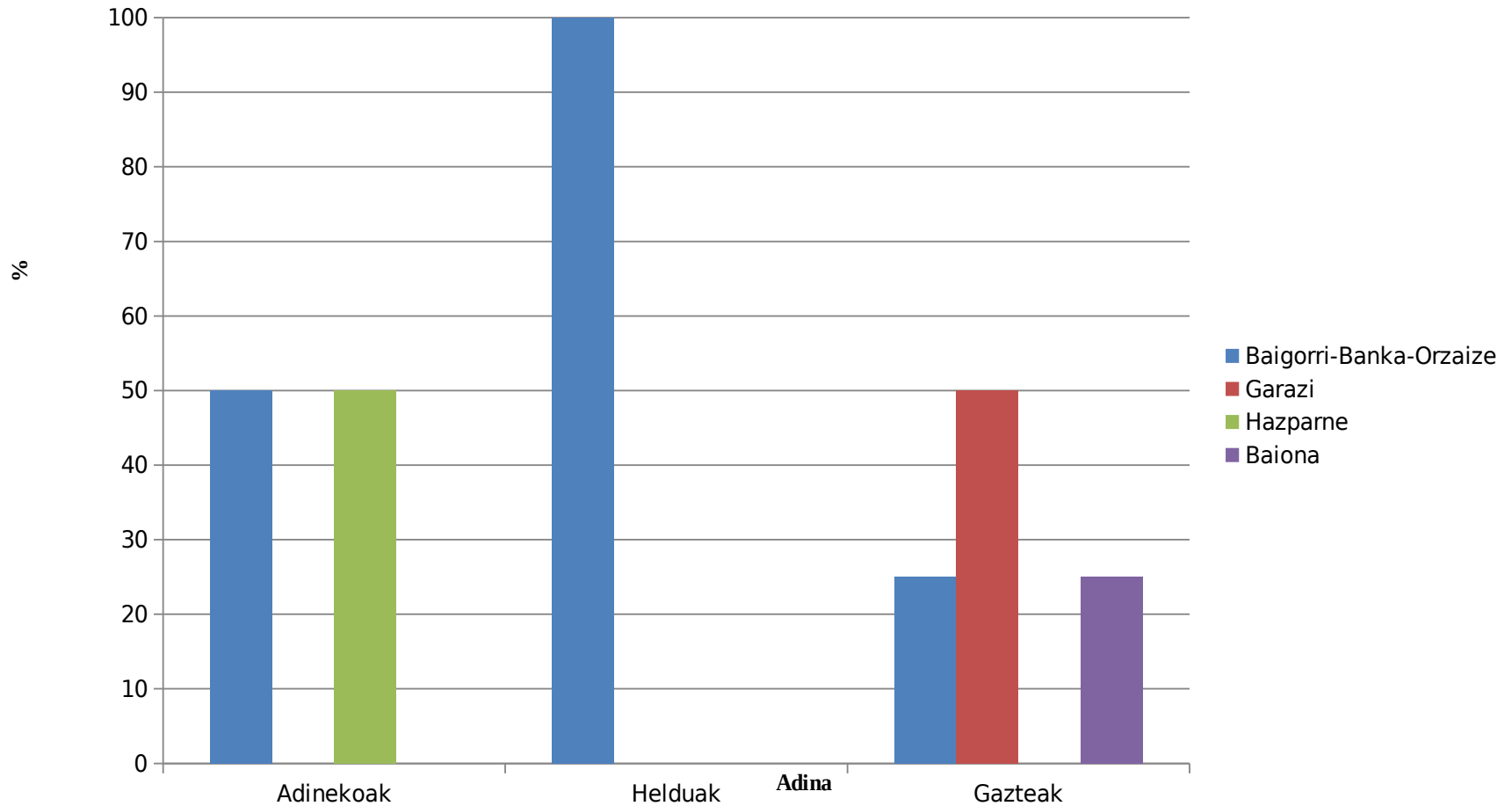
5.1.2. Lehen grabaketa (Gamarte-Ainhizeko adineko emaztea)

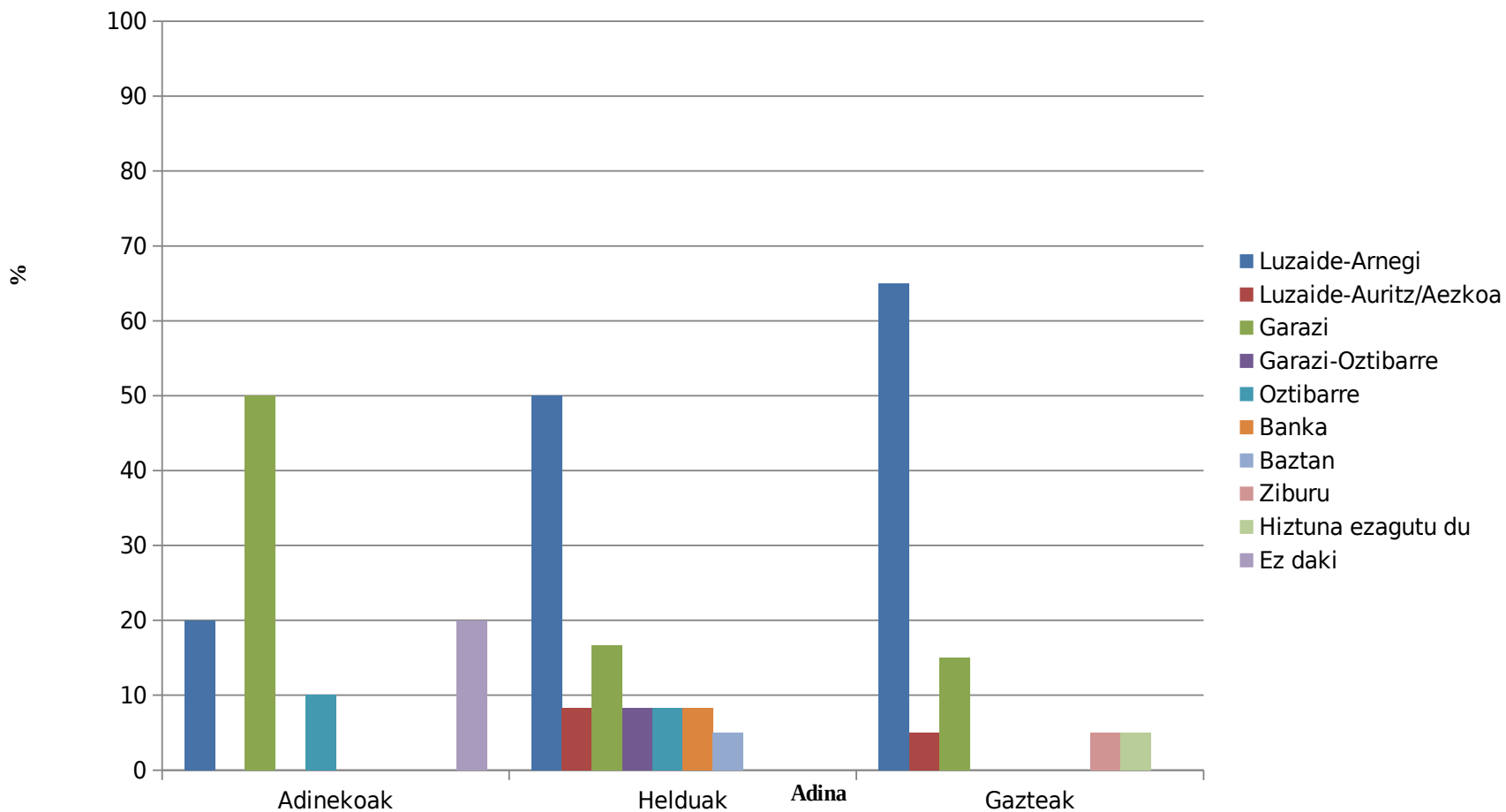
5.2.1. Bigarren grabaketa (Luzaideko emazte heldua)

5.2.2. Bigarren grabaketa (Gamarte-Ainhizako emazte heldua)

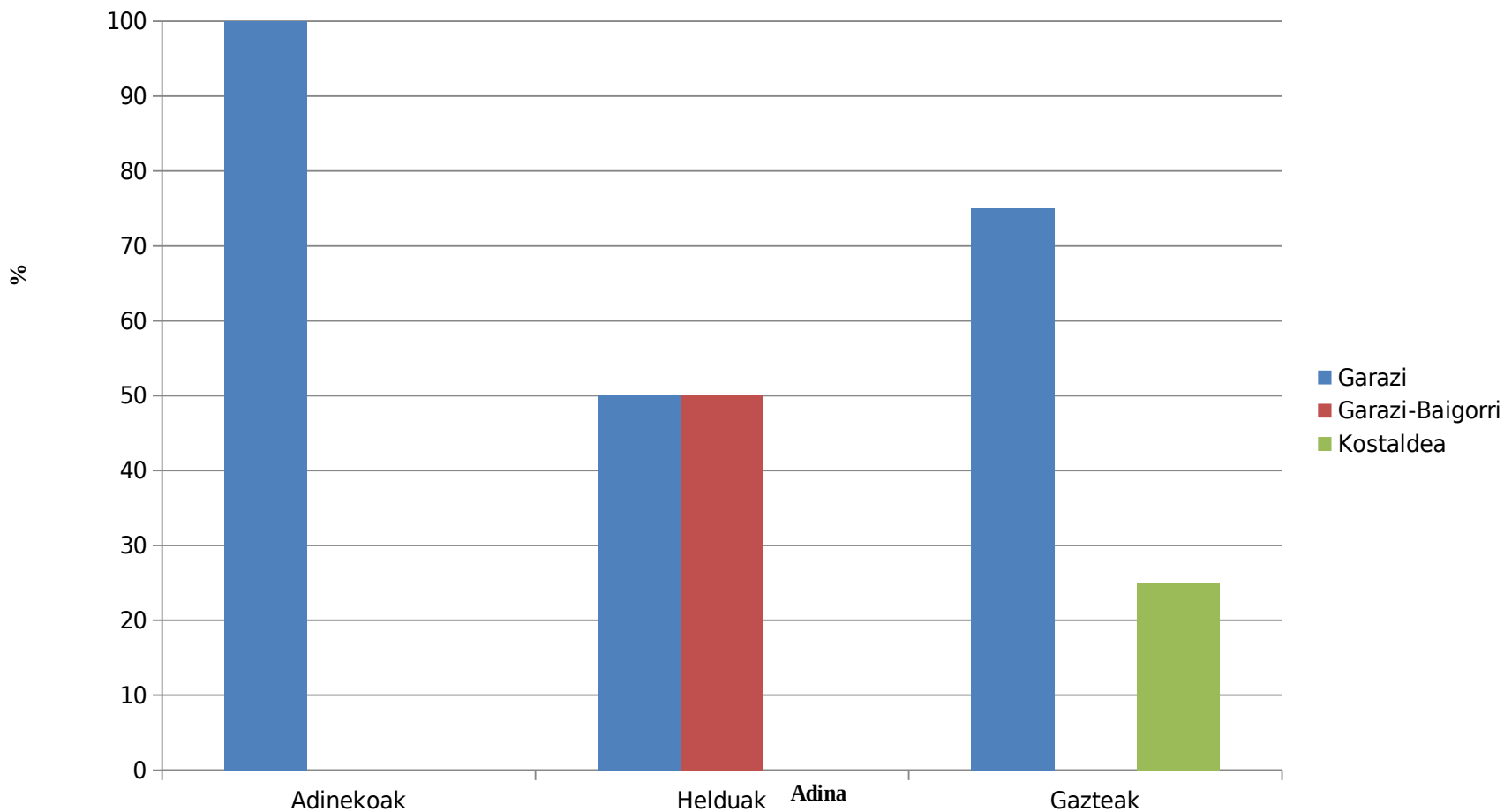

5.3.1. Hirugarren grabaketa (Luzaideko emazte gazte gordetzailea)

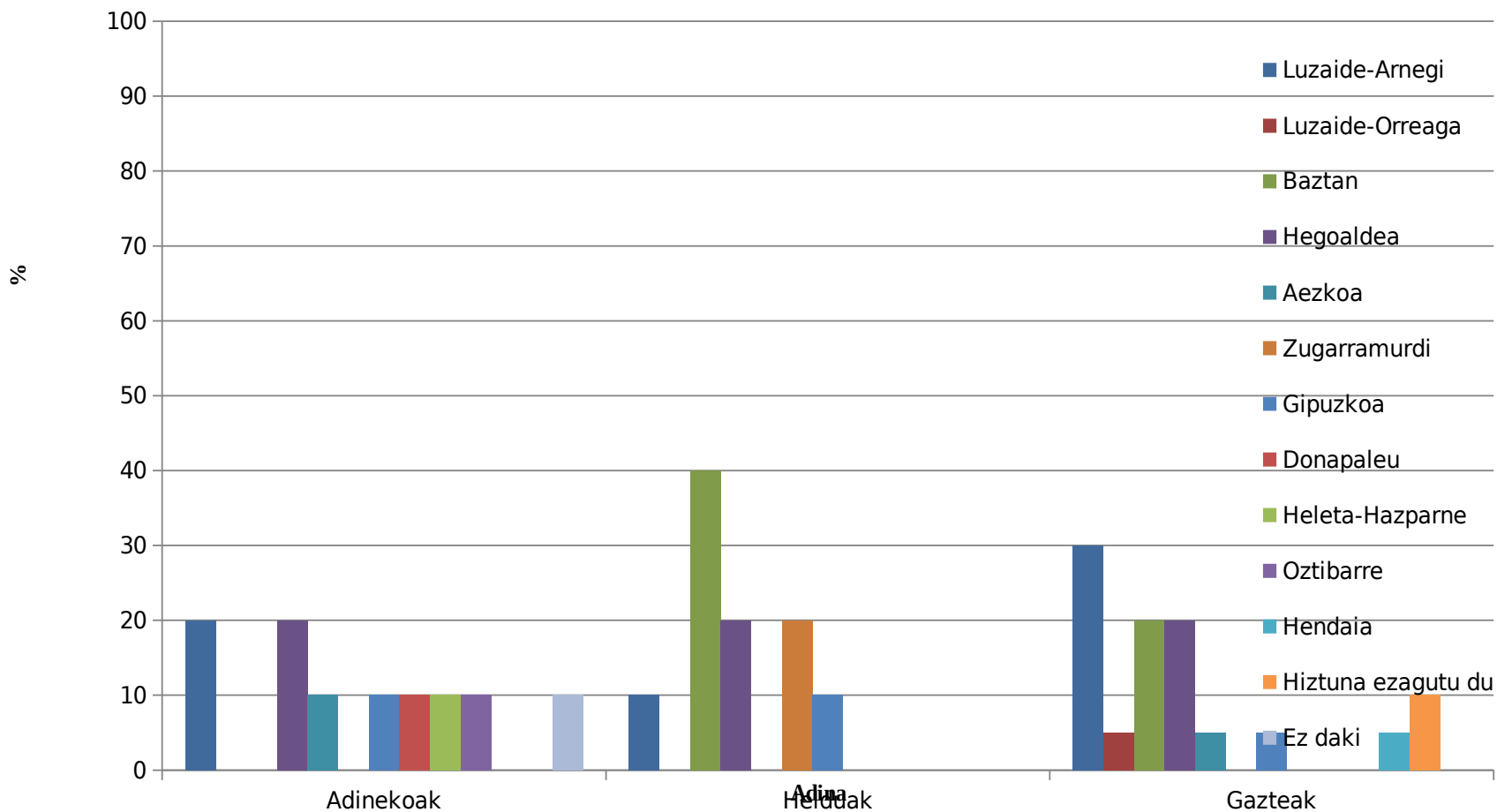

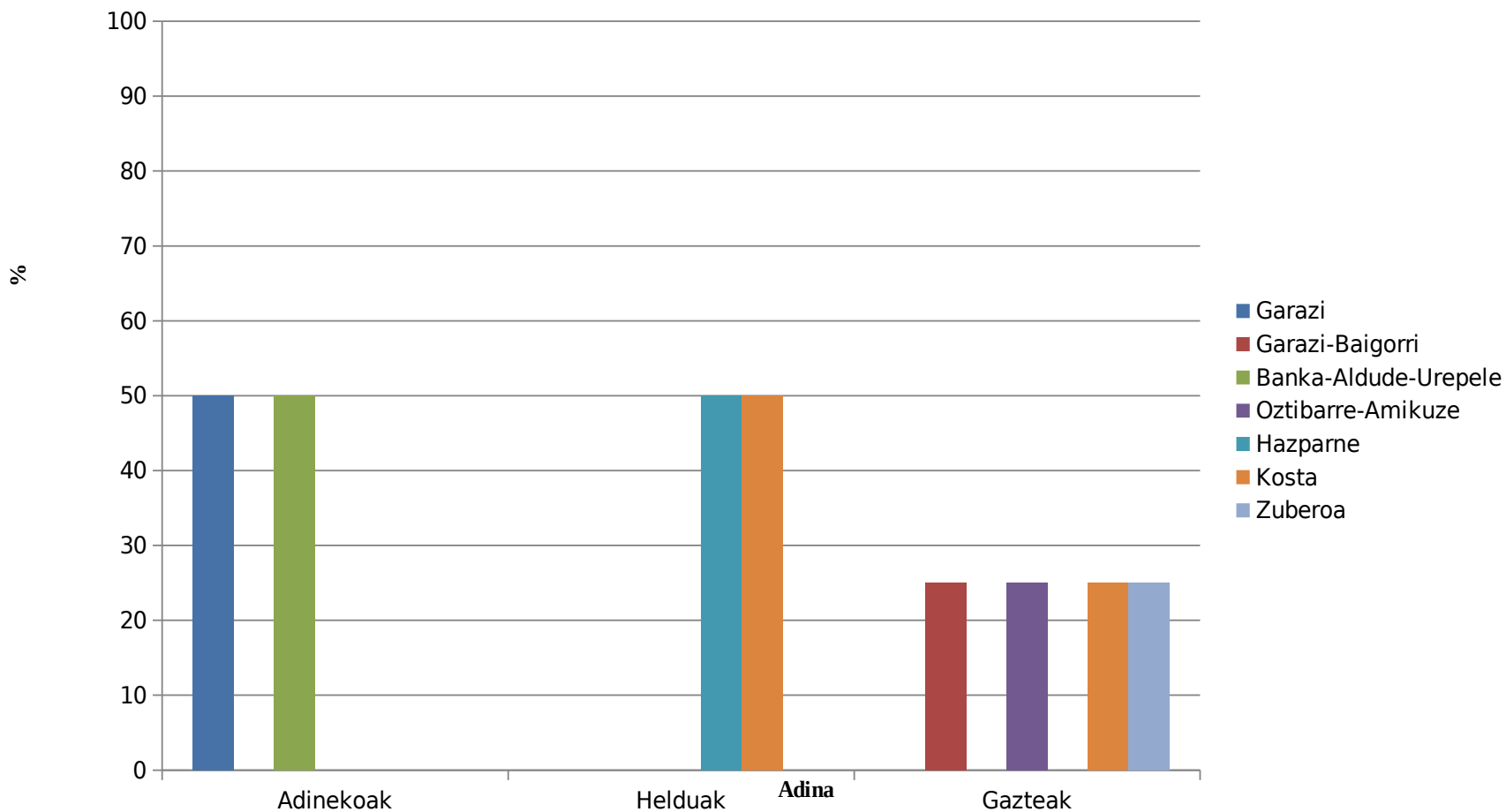
5.3.2. Hirugarren grabaketa (Hergaraiko emazte gazte gordetzailea)

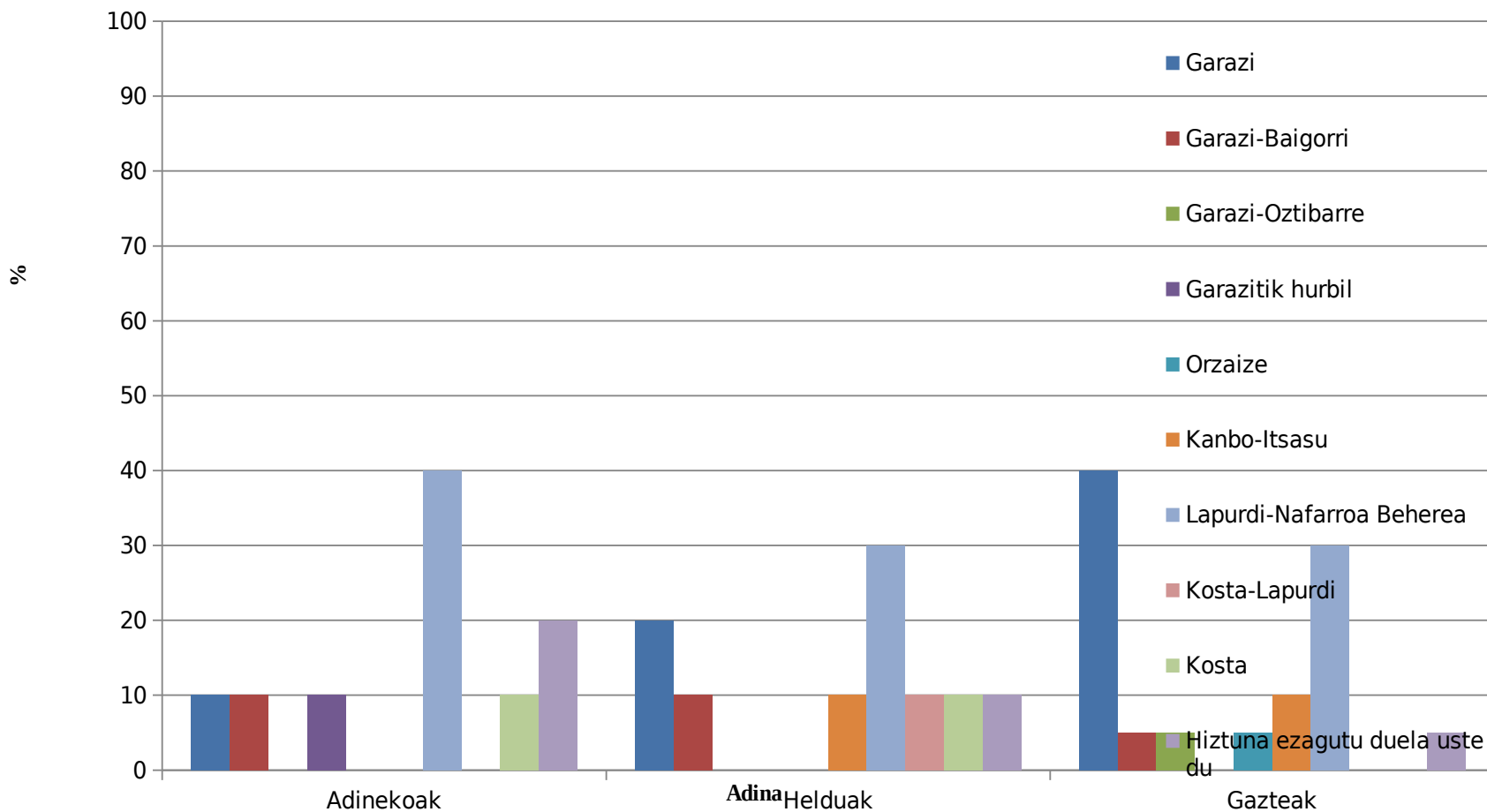
5.4.1. Laugarren grabaketa (Luzaideko emazte gazte berritzailea)

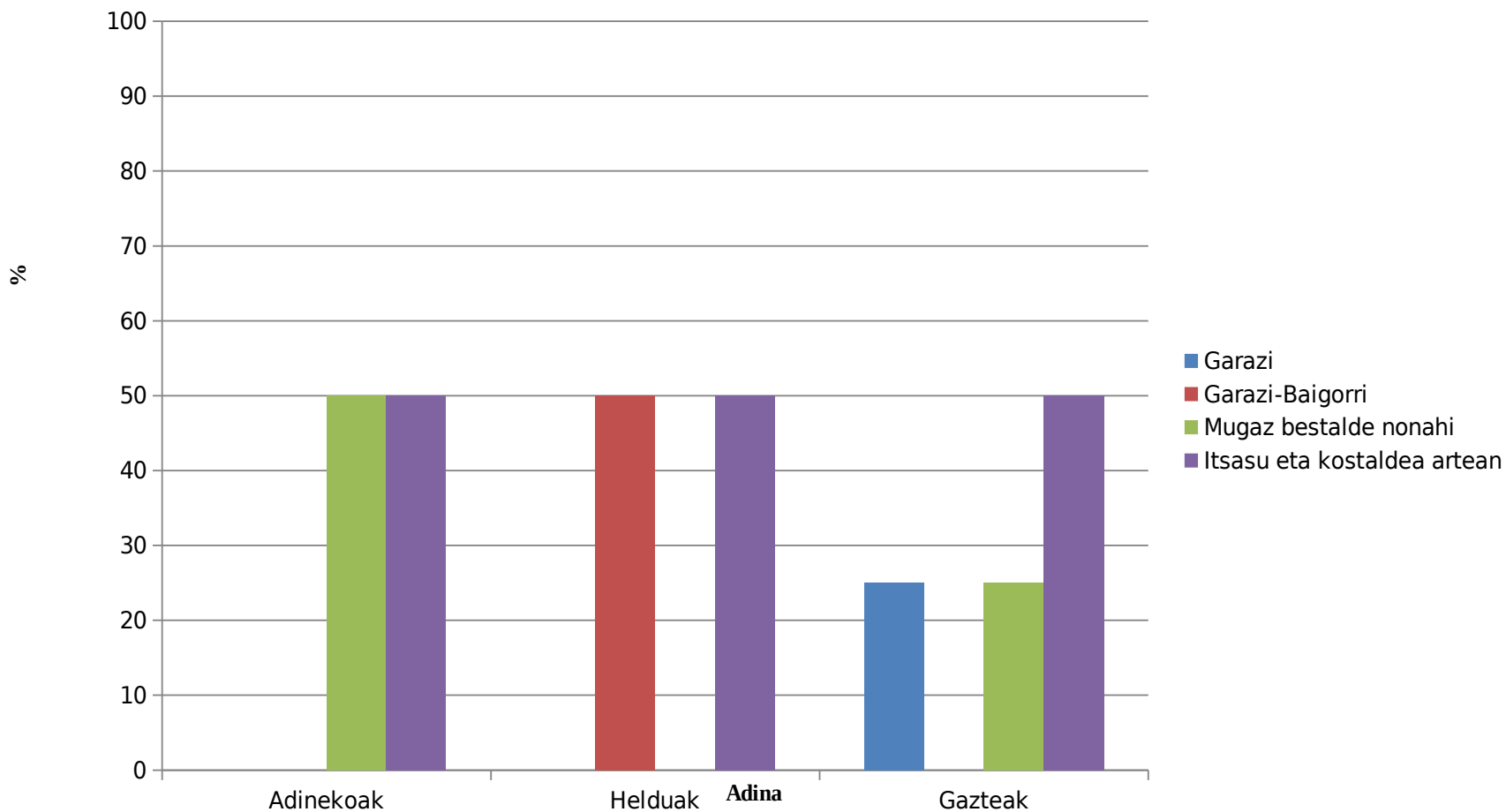
5.4.2. Laugarren grabaketa (Gamarte-Ainhizako emazte gazte berritzailea)

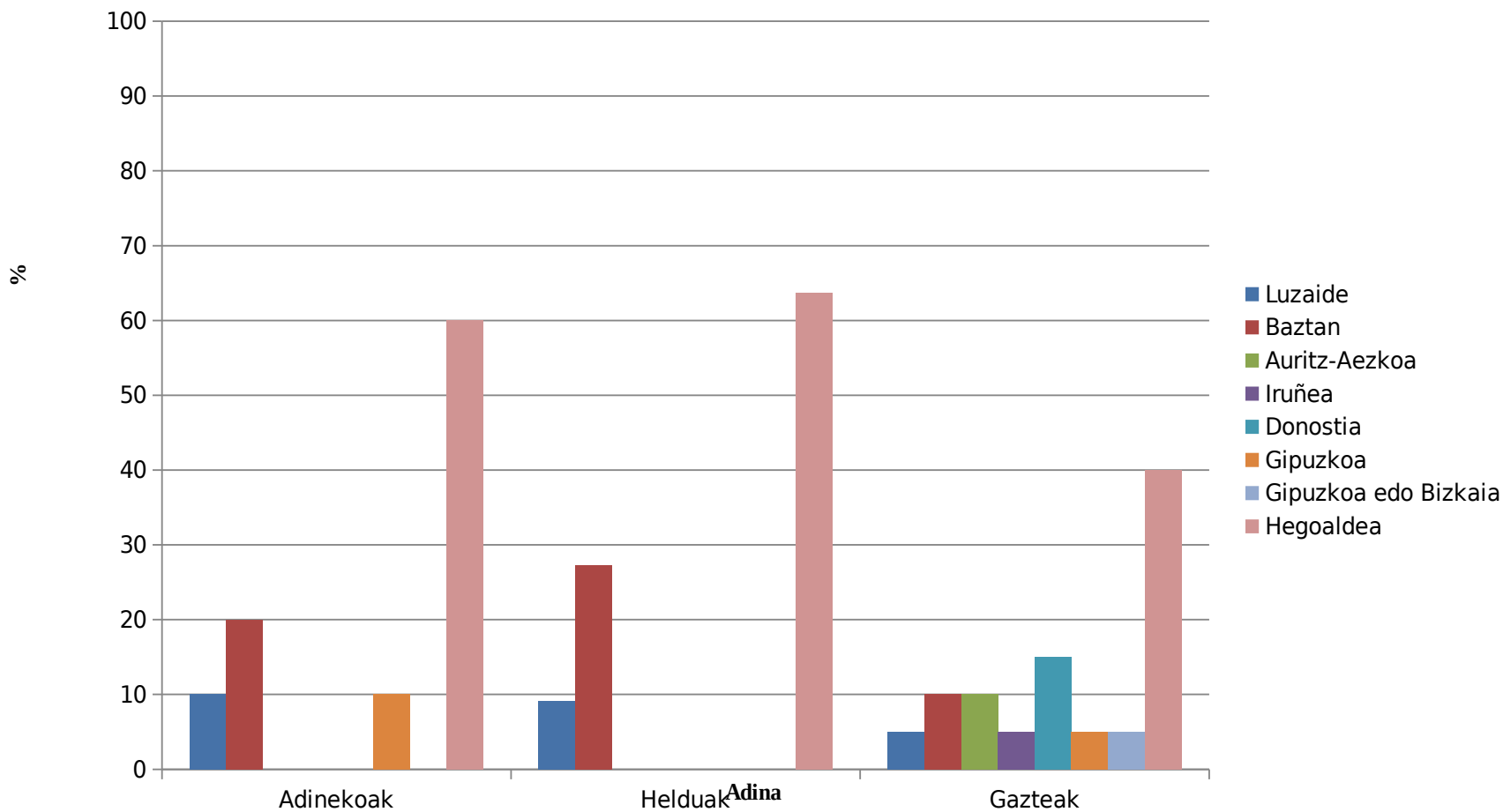
5.5.1. Bosgarren grabaketa (iparraldeko batua) Garaziko gainerako herrietan

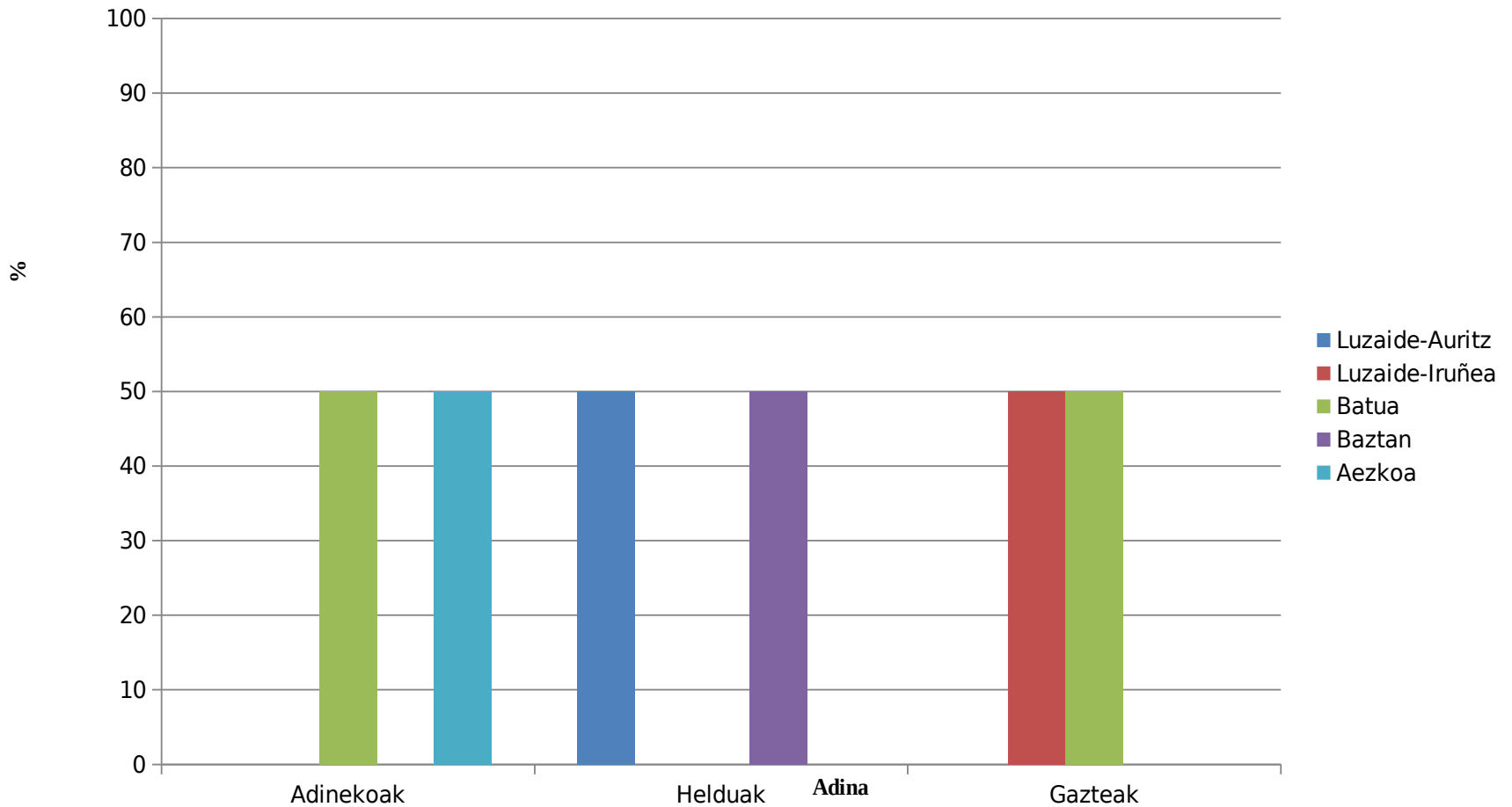
5.5.2. Bosgarren grabaketa (iparraldeko batua) Luzaiden

5.6.1. Seigarren grabaketa (hegoaldeko batua) Garaziko gainerako herrietan

5.6.2. Seigarren grabaketa (hegoaldeko batua) Luzaiden

6. Ondorioak

- Mugaren bi aldeetako adinekoek bertakotzat jotzen dute lehen hiztunaren mintzoa.
- Mugatik iparraldeko gazteek adinekoek baino urrunago dakusate lehen grabaketako adineko hiztunaren mintzoa.
- Oro har, grabaketetako hiztunak adinean beheiti joan ahala, urrunago kokatu dituzte lekukoek.
- Mugatik iparraldeko adineko gehienek iparraldeko batuaren ordezkariatzat hartu dugun hiztuna Lapurdi edo Nafarroa Beherekoa dela erran dute. Gazte gehienek, aldiz, garaztarra dela ihardetsi dute.
- Hegoaldeko batuaren ordezkariaren mintzoa Euskara Batutzat dute Luzaiden baina Hegoaldeko euskaratzat mugatik iparraldekoek.

7. Bibliografia:

- Artzelus, A. (2019). Garaziko hizkuntza-aldakortasuna geografiaren, adinaren eta generoaren arabera. *FLV* 127, 153-188.
- Artzelus, A. (2020). Garaziko gazteen hizkuntza-aldakortasuna hezkuntza-ereduaren eta praktika-komunitatearen arabera. In I. Camino, X. Artiagoitia, I. Epelde & K. Ulibarri (arg.), *Eibartik Zuberoara euskalkietan barrena. Koldo Zuazori gorazarre* (89-114 or.). Bilbo: UPV/EHU.
- Artzelus, A. (2021). *Garaziko euskararen hizkuntza-aldakortasuna*. UPV/EHUko doktorego-tesi argitaragabea.
- Auer, P. & Hinskens, F. (1996). The Convergence and Divergence of Dialects in Europe. New and not so new developments in an old area. *Sociolinguistica* 10, 1-30.
- Choksi, N. (2013). Scripting the border: script practices and territorial imagination among Santali speakers in eastern India. *International Journal of the Sociology of Language* 227, 47-64.
- Giles, H. (arg.), (1977). *Language, Ethnicity and Intergroup Relations*. London: Academic Press.
- Giles, H. & Bourhis, R.Y. (1976). Voice and racial categorisation in Britain. *Communication Monographs* 43, 108-114.
- Haugen, E. (1972). Dialect, Language, Nation. In A.S. Dil & E. Haugen (arg.), *The Ecology of Language. Essays by Einar Haugen* (237-254 or.). Standford: Standford University Press.
- Milroy, J. (1992). *Linguistic Variation and Change*. Oxford: Basil Blackwell.
- Momoh, C.S. (1989). A critique of borderland theories. In A.I. Asiwaju & P.O. Adeniyi (arg.), *Borderlands in Africa: a multidisciplinary and comparative focus on Nigeria and West Africa* (51-61 or.). Lagos: University of Lagos Press.
- Montgomery, C. & Beal, J. (2011). Perceptual Dialectology. In W. Maguire & A. McMahon (arg.), *Analysing Variation in English* (121-148 or.). Cambridge: Cambridge University Press.
- Omoniyi, T. (2013). A borderlands' perspective of language and globalization. *International Journal of the Sociology of Language* 227, 9-24.
- Paltridge, J. & Giles, H. (1984). Attitudes towards speakers of regional accents of French: effects of rationality, age and sex of listeners. *Linguistische Berichte* 90, 71-85.
- Santazilia, E. (2009). Luzaideko hizkuntz bariazioa. *FLV* 41, 219-248.

ESKER MILA!!!